

CHWIŁA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

Cena 60 hal.

PRENUMERATA:

Miesięcznie we Lwowie 10 K. bez dostaw do domu.

OGŁOSZENIA wedle umowy.

REDAKCJA, ADMINISTRACJA I EKSPEDYCJA
— LWÓW, PASAŻ HAUSMANA. L. 1.

Sprawa nowej waluty polskiej. Ograniczenie ruchu pocztowego z niemiecką Austrią.

Poruszona w naszym sobotnim numerze (w „Przeglądzie ekonomicznym”) sprawa nowej waluty polskiej była, jak się dowiadujemy, przedmiotem obrad na posiedzeniu Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie.

Dr. Steczkowski, dyrektor Banku krajowego i referent Wydziału skarbowego Komisji Rządzącej, z powodu pogłosek o projektowaniu uregulowaniu waluty w Polsce w dłuższym wywodzie przedstawił znaczenie reformy walutowej i jej następstwa gospodarcze. Referent wskazał na doniesienia, że nowa waluta, która ma być zastosowaną do waluty krajów romańskich, do waluty frankowej i której jednostką monetarną ma być „lech” o wartości franka, ustali swój stosunek wartościowy jedynie do marki polskiej, o biegnącej w dawnym Królestwie Polskiem, podczas gdy ruble, marki niemieckie i korony austriackie mają być traktowane jako waluty obce, których stosunek wartościowy normować się ma na podstawie codziennego kursu na targu gieldowym. Referent doszedł do tego samego wniosku, któremu w naszym artykule daliśmy wyraz, że mianowicie, gdyby w rzeczy samej nowa waluta polska na takich zasadach miała zostać oparta, dla posiadaczy specjalnie koron austriackich, mogłyby wyniknąć nieobliczalne wprost konsekwencje. Gdy się bowiem zważy, że rubel ma ustaloną przyszłość w od budowującej się i bogatej Rosji, że i za marką niemiecką będzie stało silne gospodarstwo społeczne, że natomiast korona austriacka nie ma żadnego oparcia, należy obawiać się że kurs koron, pozostawiony sam sobie, czyli targow gieldowemu, będzie ciągle spadał i może spowodować katastrofę dla wszystkich posiadaczy koron w jakiej bądź formie, czy w formie banknotów, czy pożyczek wojennych, czy w ogóle walorów opiewających na korony, jak listów zastawnych; obligacji itp. Wobec tego zaś, że na obszarze Polski, w Galicyi i w b. Królestwie znajdują się (wedle przypuszczenia Dra Steczkowskiego) w obiegu około 6 miliardów koron banknotów a pożyczek wojennych austriackich za około 2 miliardy marek, można sobie wyobrazić, jakie kolosalne straty posiadacze koron na obszarze Polski musieliby ponieść w razie zaprowadzenia waluty lechowej bez ustalenia z góry stosunku wartościowego do korony.

Inne państwa, powstające na obszarach dawnej Austrii, również podejmują reformę walutową. Zdaniem Dra Steczkowskiego powinnyby wszystkie owe państwa porozumieć się celem zlikwidowania swego stosunku do byłej monarchii, objęcia odpowiedzialnej części długów dawnego państwa łącznie z pożyczkami wojennymi i reformę walutową wprowadzić z uwzględnieniem tego zlikwidowanego stosunku i interesów własnych obywateli. Nowa waluta mogłaby w Polsce być walutą złotą, chociaż bez złota, wszelką opartą na relacji metalicznej między jednostką monetową własną, lechem, a innymi walutami. Waluta powinna jednak być odpowiednio ufundowana w porządkem własnem gospodarstwie narodowem, w rosnącym ekspansje a malejącym imporcie i w należytej gospodarce finansowej.

Byłoby pożądanem, aby decydujące czynności głównie te sprawę rozważyły, w szczególności, aby miały na oku poważne niebezpieczeństwa, któreby powstały dla Galicyi na wypadek, gdyby pogłoski o zamierzonym projekcie uregu-

Zakaz przywozu banknotów.

Wiedeń. (PAT). Urzędowa „Wiener Zeitung” ogłasza rozporządzenie wykonawcze rządu w sprawie zakazu przywozu banknotów banku austro-węgierskiego i przekazywania waluty koronowej do Austrii niemieckiej. W ruchu pocztowym z ograniczonym z państwami, powstałymi na obszarze dawnej monarchii austro-węgierskiej dopuszczalne są tylko listy zwykłe otwarte, zwyczajne

próbki towarowe, oraz polecane kartki korespondencyjne, jak również dzienniki i przekazy pocztowe do wysokości 100 kor. Przywożone do niemieckiej Austrii pakiety pocztowe mają być bez wyjątku poddane gruntowej rewizyi cłowej. To samo postanowienie dotyczy przesyłek towarowych.

Sprawa Palestyny na konferencji paryskiej.

Paryż. Sprawa Palestyny jest na drodze do pomyślnego rozwiązania. Wytoniły się wprawdzie pewne trudności ze strony Arabów, atoli zostały one zażegnane. W tym kierunku politycy syonistyczni są już od dłuższego czasu czynni. Prof. Weizmann i lord Rotszvid doszli do porozumienia z królem Hedzasi Emir-Feisulem. Mimo to niektóre sfery arabskie odnoszą się jeszcze wciąż nieprzychylnie do planów syonistycznych.

Na ogół widać, że Arabowie już się pogodzili z myślą powstania żydowskiej Palestyny pod patronatem jednego z wielkich mocarstw. Granice Palestyny, zwłaszcza wschodnią i północną nie są jeszcze ustalone. Arabowie chcieliby mieć całą kolej Hedzasi pod swoim panowaniem; podczas gdy w interesie żydowskim leży, aby kolej przechodziła przez terytorium żydowskie lub przynajmniej przez terytoria obu narodów.

Drugą trudność leży w tajnym francusko-angielskim układzie z r. 1915. Wedle tego układu miałyby Anglia dostać tylko część Palestyny aż po linię Hafia Tyberya, przyczem Hafia i Akko miałyby należeć do Anglii, podczas gdy obszar na północ od tej linii miałby przypaść Fran-

cyi. W ten sposób zostająby Gallilea odrywana od Palestyny. Jak ta trudność zostanie usunięta nie jest jeszcze wiadomem.

Jako pomyślni dla sprawy żydowskiej sympiotm należy uznać fakt, iż min. dla spraw zagranicy Pichon przyłączył się do deklaracji angielskiej, że Wilson mówił o „całej, w swym rozwoju nie tamowanej Palestynie”. Lecz się z tem, iż enuncjacje te mieć będą wpływ na uregulowanie arabskich i francuskich pretensyj. Stanowisko Anglii w tej sprawie jest znane.

W ostatnich dniach ukazała się wiadomość, iż na propozycję Wilsona sprawa Palestyny zostanie oddana do rozwiązania Lidze Narodów (o czem już wczoraj donieśliśmy). Wynikałoby z tego, iż sprawa Palestyny zostanie usunięta z porządku dziennej kongresu pokojowego. Żydzi mogą z tego stanu rzeczy być zadowoleni, bo nie ulega wątpliwości, że Liga Narodów uchwali stworzyć żydowską Palestynę, a przeprowadzenie tej uchwały poruczy Anglii.

Wilson ze strony Ameryki, lord Cecil z strony Anglii i Leon Bourgeois ze strony Francji — wszyscy oni są zwolennikami odrodzenia Żydów w Palestynie.

lowania sprawy walutowej okazały się prawdziwymi.

Dr. Steczkowski poruszył także kwestję przestępowania banknotów koronowych. Za przykładem państwa południowo-słowiańskiego państwo czesko to także przystępuje do przestępowania banknotów, znajdujących się na obszarze państwa nowego. Przy stępiowaniu rząd ściągą 1 proc. tytułem prowizji manipulacyjnej, z reszty — ut fama fert — bierze połowę dla siebie tytułem przymusowej pożyczki wewnętrznej a resztę wypłaca.

Podobnie i państwo niemieckie austriackie przygotowuje ostepmowanie banknotów będących w obiegu na obszarze państwa. W tym celu wydał rząd zakaz importu banknotów i zarządził zamknięcie rachunków bieżących (Conto corrente). Zarządzenia te mają w jednym i drugim celu państwo na cel obronę własnych obywateli przed napływem koron, któryby musiał oddziaływać obniżająco na wartość banknotów w danym państwie. I w Polsce przy sposobności regulacji waluty zachodzić będzie konieczność stwierdzenia ilości obiegających banknotów koronowych, aby uchronić się od napływu banknotów z innych obszarów, jak w szczególności z Ukrainy i Rosji. Stwierdzone ilości banknotów należałoby ostepmować.

Zdajemy sobie jednak sprawę z trudności, jakie w tej sprawie się wylanają i które Dr. Steczkowski w swym wywiedzie udzielonym

współpracownikowi „Gazety Lwowskiej” bardzo trafnie określił w sposób następujący:

„W sytuacji obecnej hermetyczne zamknięcie granic Polski jest niemożliwe a przeciętne znaczne ilości koron kraja w sąsiadujących częściach dawnej Rosji (Wołyn, Podole, Ukraina itd.) Dalej znaczna część dawnego zaboru austriackiego znajduje się dotąd w rękę Ukraińców, wreszcie krajowe instytucje bankowe mają w wiedeńskich bankach lokacje dochodzące niezawodnie do pół miliarda koron. Na koniec nie jest rzeczą możliwą, aby mało finansowo wychowana i zawsze podejrzliwa ludność włościańska (a o nią tu głównie idzie) ogłosiła całą przez nią posiadaną ilość koron do ostepmowania.

W tych warunkach byłoby ludzkiem się myśleć o osiągnięciu wymienionego wyżej celu ostepmowania banknotów, tak jak zdaje się być trudnem do przeprowadzenia, aby zdolność obiegową w kraju przyznać tylko ostepmowanym koronom. Zgoła zaś niefortunne nazwałoby należało zarządzenie czeskie (o którym do chodzą słuchy), że połowa ogłoszonych banknotów ma być zatrzymana na pożyczkę wewnętrzną. Byłoby to grubą niesprawiedliwością pociągać do pożyczki przymusowej tylko przy padkowych posiadaczy banknotów i te zazwyczaj ekonomicznie słabsze warstwy ludności, które teraz mają swój ruchomy majątek w banknotach”.